

Semavatın sakenelerine şeriatta melaïke ve ruhaniyat tesmiye edildiği ifade ediliyor. Bu sakeneler hakkında biraz bilgi verir misiniz?

Öncelikle şu noktayı belirtmek gerekiyor: *Ruhaniyat* denilince *cismanî olmayan her şey anlaşılır.* Bunlar, melekler, cinler ve vefat eden insanların ruhlarıyla, diğer canlıların ruhlarıdır. Burada ise ruhaniyat kelimesi melekler manasında kullanılmıştır. Konunun tamamında bu mana hakimdir. Onun için sorunun cevabını bu noktadan vermeye çalışacağız.

Melaïke, melek'in çoğuludur. Melek kelimesi "elçi, resul, kuvvet" gibi manalara gelir. Melekler; nurdan yaratılmış, fitratları günah işlemekten uzak, muhtelif şekillere girebilen latif varlıklardır. Üreme yoluyla değil, yaratılma yoluyla çoğalırlar. Arşı taşıyan melekler, arşı kuşatan melekler, koruyucu melekler, dört büyük melek, günah ve sevapları yazan melekler, madde âleminde Allah'ın kanunlarının yerine gelmesiyle görevli melekler gibi pek çok çeşitleri vardır.

Melekler için şöyle ikili bir tasnif de yapıyor:

1. Marifete müstağrak olup başkasıyla meşguliyetten uzak olan melekler. İlliyyun veya mukarrebun denilen Arşa müekkel melekler bu sınıftandır.

2. İşlerin tedbirini gören melekler.

Saffat Sûresinde ilk üç ayetinde kasemler yapılır ve bu kasemlere cevap olarak **"gerçekten ilahınız tek bir ilahtır"** buyrulur. Bu kasemlerin birincisi **"andolsun o saf bağlayıp duranlara"**, ikincisi ise **"zecedip sakındıranlara"** dır.

Bu ayetlerin tefsirinde **"Saf bağlayıp duranların yıldız taifeleri"** olduğu, meleklerin ise onların tedbir ve idareleri ile meşgul olduğu ifade edilir.

İkinci kasemdeki **"zecedip sakındırmaya"**, **"engellemeye çalışma"** şeklinde de mana verilmiştir. Bu meleklerin gök cisimlerinin tekvini şeriata tam itaat etmelerini ve yanlış hareket etmemelerini sağlamada görev yaptıkları ifade edilir. Bu meleklerin âlemin tedbirinde görev yaptıkları, bulutları Allah'ın emri ve iradesiyle yağmurun yağacağı mekâna sürdükleri belirtilir.

Bu konudaki tefsirlerin büyük çoğunluğunda meleklerin kâinatın tedbirinde bir görev yaptıkları anlaşılıyor. Meleđin kelime olarak kuvvet manasına da geldiği düşünüldüğünde bu hususu [Kader Risalesinin](#) ışığında şöyle düşünebiliriz:

İnsan ruhunda kudret sıfatı varsa da, bunun kullanılması konusunda, insana

yapacağı işe meyil veya meyilde tasarruf yetkisi verilmiştir. Bunun ötesinde, hayır olsun şer olsun her şeyi Allah yaratmaktadır. Buna göre, **“Allah’tan başka kimsede havl ve kuvvet yoktur.”** hükmü esas olmakta, her şeyi O yaratmaktadır. Ahsen-i takvim üzere yaratılan insan, irade yönüyle de meleklerden daha ileridir. Zira, melek Allah’ın izniyle ancak hayrı irade edebilmekte, insana ise hayır olsun şer olsun her şeyi irade edebilme yetkisi tanınmaktadır.

Bu gerçeklerin ışığında, şöyle söyleyebiliriz:

Bizde olduğu gibi meleklerde de kuvvet vardır. Ancak onu kullanmaları, bir bakıma bizim kendi kuvvetimizi kullanmamıza benzer. Meselâ, küremizi döndürmekle görevli bir melek, bu görevini hiç aksatmadan yerine getirir. Bunu yaparken Allah’ın kendisine verdiği kuvveti bu yönde harcamaya yönelir. Bundan ötesini yine Allah yaratır. Yani, küremizi döndüren, melek kuvveti değil, İlâhî kudrettir.

[Yirmi Dokuzuncu Söz](#)’de meleklerin görevleri hakkında şöyle buyrulur:

“Evet, nasıl ki beşer bir ümmettir; kelâm sıfatından gelen şeriat-i İlâhiyenin hameleleri, mümessilleri, mütemessilleridir. Öyle de, melâike dahi muazzam bir ümmettir ki, onların amele kısmı irade sıfatından gelen şeriat-i tekvinienin hamelesi, mümessili ve mütemessilleridirler. Müessir-i Hakikî olan kudret-i fâtıranın ve irade-i ezeliyenin emirlerine tâbi bir nevi ibâdullahtırlar ki, ecrâm-ı ulviyenin herbiri onların birer mescidi, birer mâbedi hükmündedirler.”